

LAPE Etelä-Savo: Miten toteutimme osallisuutta?

Meille LAPE Etelä-Savon tiimissä on alusta pitäen ollut hyvin tärkeää, että lapsi- ja perhelähtöisen toimintakulttuurin, -tapojen ja -mallin rakentamiseen tarvitsemme työn tueksi mahdollisimman monipuolisesti ja monitasoisesti lasten, nuorten, vanhempien ja perheiden ääntä. Muutosohjelman aluksi teimme [LAPE Etelä-Savon osallisuuden toteuttamissuunnitelman](#), joka on toiminut osallisuustyön ohjenuorana.

LAPE Etelä-Savossa osallisuuden toteuttamisen tavoitteena on ollut kuulla useita ja erilaisia lasten, nuorten ja perheiden ääniä. Painotuksena on pyritty pitämään arjen toimintaympäristössä tapahtuvaa osallisuutta, jolloin mennään lasten, nuorten ja perheiden omalle maaperälle tutustumaan. Olemme halunneet vahvistaa kokemusta vaikuttamisesta sekä tasavertaisesta osallistumisesta palveluiden kehittämiseen palvelun tarjoajien rinnalla. Toimintaa on toteutettu eri osallisuuden osa-alueet huomioiden: tieto-, toiminta-, palvelu- ja päätösosallisuus. Arjen toimintaympäristössä tapahtuvan osallisuuden lisäksi on hyödynnetty edustuksellista ja kokemusasiantuntijamaista osallisuutta. Tärkeää on tukea osallisuutta niin, että mukana voi olla sen aikaa ja sen matkaa, mikä mukana olevalle lapselle, nuorelle ja perheelle sopii.

Osallisuuden vahvistamisen lisäksi tärkeä tavoite on lisätä ymmärrystä osallisuudesta ja sen merkityksellisyydestä niin perheille, toimijoille kuin päättäjille. Seuraavassa esittelemme LAPE muutosohjelman aikana Etelä-Savossa tekemäämme osallisuustyötä.

1 - Jalkauduimme kuulemaan

Olemme tavanneet lapsia, nuoria ja perheitä heidän luonnollisissa ympäristöissään. Olemme mm. käyneet jututtamassa perheitä erilaisissa perhetapahtumissa kuten Leikkipäivässä, Hulivili-karnevaaleilla ja Hineissä Hippaloissa, tavanneet odottavia vanhempia synnytysvalmennuksessa, käyneet keskustelua kahvikupin äärellä Perhekahviloissa sekä kuulleet perheiden ajatuksia kunnissa järjestetyissä perheilloissa. Näissä tapahtumissa olemme jakaneet informaatiota LAPE muutosohjelmasta ja perhekeskustoimintamallista, mutta ennen kaikkea olemme halunneet kuulla mitä huolia ja ilon aiheita perheillä on. Jalkautumisen lähtökohtana on, että meillä ei ole ennakkoodotuksia tulevista keskusteluista, vaan olemme lähteneet avoimin mielin kuulemaan perheitä. Jalkautumisen tuloksena olemme saaneet hyvän perustan perheiden äänestä; hurjan paljon taustamateriaalia ja -ajatuksia kehittämistyötä varten.

Esimerkki: Viirinauhut “Millainen on lapsiperheiden hyvä arki Etelä-Savossa?”

Otimme alusta alkaen teemaksi ja tavoitteeksi kuulla hyvää arkea edistäviä tai hidastavia asioita. Hyvän arjen konkretisoinnin avulla olemme päässeet hyvin kiinni perheitä lähellä olevaan keskusteluun. Useissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa missä olemme kiertäneet, olemme pyytäneet perheitä osallistumaan hyvä arki -viirinauhojen tekemiseen. Pyysimme aikuisia kirjoittamaan meille viirinauhaan millainen on lapsiperheiden hyvä arki Etelä-Savossa sekä lapsia piirtämään kuvan kivasta päivästä. Viireihin kirjattuja vastauksia ja piirrettyjä kuvia on yli 300. Viirejä on hyödynnetty

mm. some-viestinnässä ja erilaisissa esityksissä. Teksteistä ja kuvista on tehty koonteja, joita on hyödynnetty kehittämistyössä laajasti.

Esimerkki: XAMK kartoitus vanhemmuuden ja parisuhteen tuki

Yhtenä suurena materiaalina eteläsavolaisten perheiden äänen esille tuomisessa palveluiden kehittämisessä on toiminut kartoitus vanhemmuuden ja parisuhteen tuesta sekä eroauttamisesta. Webropol-kysely toteutettiin yhdessä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamkin kanssa syksyllä 2017. Kyselyyn vastasi 518 eteläsavolaista perhettä, vastauksia tuli jokaisesta kunnasta. Kysely sisälsi monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä, joihin tuli runsain mitoin kehittämisideoita perheiltä.

Kyselyn kautta saimme valtavan määrän tietoa perheiden ajatuksista erityisesti liittyen palveluiden tarpeenmukaisuuteen, oikea-aikaisuuteen ja perhelähtöisyyteen. LAPE-kehittämisessä olemme kantaneet mukana näitä huomioita ja pitäneet niitä useaan otteeseen kehittämistyön lähtökohtana. Kehittäjäryhmät varhaisessa tuessa ja eroauttamisessa ovat käyneet kyselyn tuloksia läpi ja miettineet mitä konkreettisia tekoja voimme tehdä. Tuloksia on esitelty myös useissa maakunnallisissa LAPE-tapahtumissa ja niitä on hyödynnetty työpajojen pohja-aineistona. Kartoituksesta on ollut suuri hyöty eroauttamisen ja perhekeskuksen toimintamallien rakentamisessa. Tulosten yhteenvetoon voi tutustua tästä: [Tiedote 22 05 18 Perheet toivovat kohtaamista ja tietoa yhdestä paikasta.](#)

2 - Kokeilimme erilaisia tapoja lisätä osallisuutta

Olemme muutosohjelmakaudella kokeilleet Etelä-Savon lapsiperhepalveluille ja -toimijoille uudenlaisia tapoja lisätä osallisuutta. Pyrkimyksenä on ollut testata menetelmiä, joista verkostojen toimijat voivat hyötyä, ja joita he voivat ottaa osaksi jokapäivästä työtään mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Olemme mm. perustaneet kehittäjävanhempien Facebook-ryhmän, jota on

hyödynnetty monessa kohtaa kehittämistyön edetessä. Olemme työskennelleet päiväkodeissa ja koululuokissa keskustellen lasten ja nuorten kanssa osallisuudesta, vaikuttamisesta, kivasta päivästä ja hyvästä arjesta. Luokkien osallisuustyötä varten on mallinnettu kivan päivän työskentelyohjeistus, jota opettajat voivat hyödyntää ihan jokaisen koululuokan kanssa! Luokkien kanssa tehdyn osallisuustyön materiaalia on hyödynnetty yhteisöllisen hyvinvointityön maakunnallisessa mallintamisessa.

Esimerkki: LAPE Perheillat

Syksyllä 2017 toteutimme Mikkelissä LAPE perheilloja. Järjestimme teemallisia vanhempainiltoja päiväkodeissa ja kouluissa. Ytimessä oli vanhemmuuden tukeminen, informaation jakaminen, palveluiden ja toimijoiden esille tuominen sekä vertaistuen mahdollistaminen. Toiveet teemoista tulivat eteläsavolaisilta perheiltä. Tilaisuudet olivat kaikille avoimia riippumatta lasten iästä, hoitopaikasta tai koulusta.

Aloitimme illat tarjoamalla iltapalan. MLL:n lastenhoitajat järjestivät ohjelmaa lapsille, kun aikuisten ohjelmassa pureuduttiin illan teemaan alueen asiantuntijoiden kanssa. Osassa iltoja vertaiset olivat esillä paneelikeskustelussa tai vapaamuotoisemmassa haastattelussa, jotta saatiin yhteistä keskustelua vauhditettua. Tämän jälkeen keskusteltiin asiantuntijoiden kanssa pienissä ryhmissä. Mukana perheilloissa oli kaksi sosionomiopiskelijaa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta, jotka toteuttivat kyselyn osallistuville perheille ja tekivät illoista [opinnäytetyön](#).

LAPE PERHEILLAT

SYKSY 2017 - MIKKELI

Lapsi- ja perhepalveluiden
muutosohjelma LAPE
Etelä-Savo kutsuu
perheet mukaan
hyvä arki -iltoihin!

**PINNA PALAA, NYRKKI
HEILUU - MITÄ TEHDÄ?**

- Lapsen käytöksen pulmat -

19.10.

Lähemäen koulu (Kisatie 5)

**VANHEMMUUS
ERON JÄLKEEN**

- Apua, me ollaan eroperhe! -

15.11.

Päiväkoti Rölli (Röllinpolku 2)

**KIUSAAMINEN
- NYT RIITTÄÄ!**

- Ajatuksia kiusaamisesta -

12.12.

Päämajakoulu (Otto Mannisenkatu 10)

**VINKKEJÄ,
TUKEA
&
PALVELUT
TUTUKSI**

**KAIKILLE
AVOIN**

**VÄLI-
PALA
&
LASTEN-
HOITO**

WWW.LAPEETELASAVO.COM

AIKATAULU:

17.00-17.30 VÄLIPALA
17.00-19.15 LASTENHOITO
17.30-19.15 OHJELMA

Esimerkki: Perheparlamentti

Pieksämäen LAPE-työryhmä mietti LAPE-kauden alussa miten osallistaa lapset, nuoret ja perheet yhdessä kunnan ja kolmannen sektorin kanssa toimimaan ja kehittämään lasten, nuorten ja perheiden palveluja Pieksämäellä. Yhtenä uutena toimintatapana päätettiin toteuttaa perheparlamentti, jonka tavoitteena oli nostaa perheiden kokemusasiantuntijuus kehittämiseen mukaan. Perheparlamentti on edustuksellinen tavallisista pieksämäkeläisistä perheistä koottu kokemusasiantuntijaporukka, joka kokoontuu säännöllisesti kehittämään palveluja. Pyrkimyksenä on, että avoimen keskustelun ja kahvittelun lomassa voidaan luoda uudenlaisia tapoja tuottaa palveluja mahdollisimman varhain, perheiden tarpeet huomioiden. Perheparlamentin tapaamisiin on avoin pääsy kaikilla pieksämäkeläisillä vanhemmilla. Osa on tullut mukaan myös henkilökohtaisesta kutsusta, kun toimijat ovat bonganneet palveluiden kehittämisestä kiinnostuneita vanhempia.

Perheparlamentti on kokeiluvaiheessa ja etsii vielä muotoaan. Pieksämäellä haetaan uudenlaisia, osallisuutta tukevia toimia ja käytäntöjä, jotta kuntalaisilla olisi aito mahdollisuus vaikuttaa heitä itseään koskeviin asioihin. Toiminta on tarkoitus vakiinnuttaa lasten, nuorten ja perheiden palveluiden perustyyhön.

Esimerkki: Nuorten Unelmapaja

Mannerheimin lastensuojeluliitto MLL:n Nuorten Unelmapaja -menetelmässä tuodaan esille nuorten omat ideat ja innostetaan heitä toimijoina. Syksyllä 2017 Mikkelin Haukivuoren yläkoulussa esiteltiin Unelmapajaa kaikille vuosiluokille. Mukaan lähti neljä nuorta. Unelmapaja toteutettiin heti koulupäivän jälkeen koulun yhteydessä olevassa nuorisotilassa. Nuorten tehtävänä oli miettiä omia unelmiaan: millainen on unelmiesi Haukivuori? Mikä auttaisi sinua viihtymään ja mikä lisäisi hyvinvointiasi? Nuoret kirjoittivat unelmiaan itsenäisesti lapuille. Aikuiset pysyttelivät hiljaa, korkeintaan kannustivat rajattomaan unelmointiin. Nuoret kokosivat unelmansa otsikoiden alle (mm. nuorten osallistuminen, ympäristö & ilmasto, terveelliset elämäntavat, liikunta). Tämän jälkeen unelmat käytiin yhteisesti läpi ja valittiin eniten unelmia kerännyt otsikkopaperi. Yhdessä nuoret miettivät, miten paperille kootut unelmat voisi toteuttaa: Mitä ja kuka voisi tehdä? Mihin tarvitaan apua? Milloin unelmasta tulee tosi?

Haukivuorella nuorten unelmaksi nousi kahvilatoiminta. Yhdessä nuoret suunnittelivat ja toteuttivat pop up kahvilan kahtena päivänä kirjastossa kansalaisopiston näyttelyviikon yhteydessä. Kahvila sai kirjaston kävijöiltä myönteisen vastaanoton, moni istahti nauttimaan nuorten keittämästä kahvista ja leipomista herkuista. Kahvila toi kaikille hyvää mieltä ja lisäsi yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä. Päävastuu toteutuksesta oli nuorilla, aikuiset auttoivat vain tarvittaessa.

Esimerkki: Aito kohtaaminen - huoneentaulu ja kampanja

LAPE Etelä-Savon osallisuustyöstä yksi asia näyttää nousevan voimakkaasti esille kaikessa keräämässämme materiaalissa: kohtaamisen merkitys. Päätimme tarttua kohtaamisen teemaan ja laadimme yhdessä toimijoiden ja kehittäjävanhempien kanssa [aidon kohtaamisen huoneentaulun](#), jossa kiteytyy kohtaamisen ydin ja helmet. Vietimme työpajarupeaman LAPEn varhaisen tuen kehittäjäryhmän kanssa puretuen kohtaamisen kriteereihin. Laadittu kriteeristö meni yli 80 kehittäjävanhemman Facebook-ryhmälle kommentoitavaksi. Osa vanhemmista kävi kriteerit läpi

lasten kanssa ja kommentit hyödynnettiin huoneentaulun kokoamisessa. Huoneentaulua on levitetty sosiaalisessa mediassa sekä jaettu LAPEn tapahtumissa ympäri maakuntaa. Huoneentaulua on esitelty ja siitä on keskusteltu kehittäjäryhmien, LAPE-verkoston, työryhmien ym. tapaamisissa.

Aidon kohtaamisen -kampanjassa olemme pyytäneet perheitä ilmoittamaan meille lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivan henkilön, organisaation, tiimin tai vastaavan, jonka kohtaamisesta välittyy aitous. Perheet ovat lähettäneet meille yli 70 ehdotusta aidoista kohtaajista, joille olemme toimittaneet kunniakirjat perheiltä tulleiden kiitossanojen ja perustelujen kera. Perheiden kirjoittamat perustelut ovat syvällisiä ja upeita, olemme saaneet niistä koottua tärkeän materiaalin, josta on löydettävissä perheiden todelliset tarpeet ja toiveet. Olemme [purkaneet materiaalia](#) luokittelemalla sitä LAPE-teemoihin: varhainen tuki, vanhemmuuden tuki, perhelähtöisyys, lapsen/nuoren/perheen osallisuus. Olemme hyödyntäneet materiaalia toimijoiden ja päättäjien kanssa työskentelyssä. Aidon kohtaamisen kampanjassa perheet todella määrittelevät kehittämisen suunnan ja ehdot.

3 - Kehitimme palveluja

Keskeinen osa LAPE-muutosohjelmaa on järjestellä lasten, nuorten ja perheiden palvelut kokonaisuudeksi. Tavoitteena on lapsilähtöiset, perheet huomioonottavat, tarpeeseen perustuvat palvelut. Perheillä on paljon ajatuksia ja parannusehdotuksia palvelujen organisoimiseksi. Olemme keränneet kokemuksia ja palautetta palveluiden järjestämisestä lapsilta, nuorilta ja perheiltä monin eri keinoin. Kokemuksia palveluista on kerätty monipuolisesti Webropol-kyselyjen kautta, lisäksi hyödyntäen vapaaehtoisesti ilmoittautuneita kehittäjävanhempia. Myös ammattilaisista ja vanhemmista koottuja kehittäjäryhmiä on hyödynnetty mm. varhaisen tuen, yhteisöllisen hyvinvointityön, eroauttamisen ja erityisessä tuessa eri toimintamallien osalta. Joissakin kehittämiskohdissa olemme etsineet tietyn palvelun käyttäjiä haastatteluun (esim. perhetyö, lastensuojelu). Pääosin olemme pyrkineet siihen, että lasten, nuorten ja vanhempien ääni on ollut kehittämistyön perusta.

Osallisuustyöskentelyn periaate: Kaikessa palveluiden kehittämisessä LAPE:ssa pohjana ovat toimineet lasten, nuorten ja perheiden kokemukset ja näkemykset. Ymmärryksellinen pohja on rakentunut keskustelujen, kyselyiden ja haastattelujen pohjalta. Vasta tämän jälkeen on siirrytty ammattilaisten kanssa palveluiden (toimintamallien, pilotointien ja rakenteiden) kehittämiseen. Kun rakenteiden osuutta on suunniteltu, mukana on myös tässä kohdassa ollut perheiden edustajia. Jos fyysinen mukanaolo ei ole ollut mahdollista, on perheiltä pyydetty kommentteja syntyneistä ajatuksista ja kehittämistä. Tämän jälkeen kokeiluihin on tehty tarvittavat muutokset. Näin on toimittu mm. Systemisen lastensuojelumallin, perhetyön, monitoimijaisen arvioinnin ja LASTA-mallin kehittämisessä.

Esimerkki: Lastenpäivystys

Toimijoiden ja perheiden osalta LAPE sai paljon palautetta lasten päivystyspalveluista. Tarkoituksena oli muuttaa päivystyspalvelut lapsi- ja perhelähtöiseksi ja -ystävälliseksi. Päivystyksen kehittäminen tehtiin useassa osassa, pitäen perheiden äänen koko ajan keskiössä. Kehittäminen aloitettiin

palvelumuotoilun keinoin havainnoimalla nykyisiä tiloja ja perheiden käyttäytymistä tiloissa. Perheitä haastateltiin keskellä päiväystyskäyntiä ja kartoitettiin heidän mielipiteitä odotusajoista, tiedonsaannista ja tilojen käytettävyydestä. Palvelumuotoilupäivän jälkeen teimme kyselyn perheille päiväystyspalveluista. Kyselyyn vastasivat perheet jotka olivat kahden viikon aikana käyneet päiväystyksessä. Näiden perusteella lastenpäivystys eriytettiin tilan ja toiminnan tasoilla omaksi kokonaisuudeksi. Tilat muutettiin ja sisustettiin perheiden toiveiden mukaiseksi. Muutaman kuukauden jälkeen kyselytutkimus tehtiin uudelleen ja siinä todettiin muutoksen olleen hyvä ja perheiden toiveiden näköinen. Kehittäminen jatkuu edelleen ja tarkoituksena on toteuttaa sekä havainnointia, haastatteluja että kyselyitä tasaisin väliajoin uudelleen.

Artikkelit Länsi-Savon verkkosivuilla 9.1.2018: <https://lansi-savo.fi/uutiset/lahella/eabf261f-1b93-4b72-aaeb-a7ddc523fb9c>
<https://lansi-savo.fi/uutiset/lahella/dc37e876-614f-41be-b01d-ff0b0089f714>

Esimerkki: Avoimen varhaiskasvatuksen kehittäminen

Perhekeskustoimintamallin avoimen kohtaamispaikan pilotointi tehtiin keväällä 2018 Mikkelin Laajalammin avoimen varhaiskasvatuksen yksikköön. Pilotoinnin tarve nousi perheiden toiveista ja tarpeista, iso osa kokeilua oli erilainen osallisuusmateriaali, jota kerättiin kaikissa kokeilun vaiheissa. Hankekoordinaattori kiersi kaikki Mikkelin kaupungin avoimen varhaiskasvatuksen yksiköt ja jututti paikalla olleita perheitä sekä toimijoita olemassa olevasta toiminnasta sekä perheiden avoimeen kohtaamispaikkaan liittyvistä toiveista ja tarpeista. Seuraavassa vaiheessa vanhemmilta kysyttiin toiveita siitä, mihin ajankohtaan ja mitä toimijoita perheet haluaisivat tavata avoimissa kohtaamispaikoissa. Kyselyt suoritettiin kehittäjävanhempien sähköpostilistalla sekä Facebookin eri kanavissa: LAPE Etelä-Savon FB-sivu, Mikkelin äidit FB-ryhmä ja Mikkelin puskaradio FB-ryhmä. Näiden toiveiden perusteella hankekoordinaattori lähti kysymään eri toimijoita mukaan avoimen kohtaamispaikan kokeiluun ja loi yhteisen aikataulun vierailuille. Tavoitteena oli yhdistää kunta-sote-järjestö toimijat yhteiseen tekemiseen perheiden varhaisen tuen äärelle.

Kokeilun edetessä avoimen yksikön työntekijät, vierailijat sekä hankekoordinaattori keräsivät mukana olleilta perheiltä suullista palautetta. Kokeilun päätteeksi toteutettiin sähköinen Webropol-kysely, jolla kerättiin tietoa pilotoinnin onnistumisesta sekä toiveista ja tarpeista jatkoa ajatellen. Kaikkea kokeilun materiaalin on hyödynnetty avoimen kohtaamispaikan maakunnallisessa mallintamisessa (avoimen kohtaamispaikan toimintakortit).

Punapirtin kevät 2018

Punapirtin keskiviikkoamuissa nähdään keväällä vierailijoita lasten ja perheiden tukiverkostosta. Tervetuloa rohkeasti mukaan avoimeen toimintaan!

KESKIVIIKKOISIN klo 9-11
Punapirtti, Opintie 3

- 21.2 Vierailulla Allergia- ja astmaliitto
- 7.3. Liikuntaa perheille! (Kattilansillan nuorisotalo) - MAHL
- 14.3. Lue ja tue lapsen mieltä - MLL Järvi-Suomen piiri
- 21.3. Elämää haastavasti käyttäytyvän lapsen kanssa - Etelä-Savon ADA ry
- 28.3. Vierailulla Miesten asema - Viola ry
- 4.4. Terveisiä neuvolasta! - Essote
- 11.4. Tunnetaitoleikkejä - Vaalijala
- 18.4. Imetyksen tuki -vapaaehtoiset vierailee
- 25.4. Lapsen suunterveys - Essote suuhygienisti
- 2.5. Tukea lapsiperheiden arkeen - Essote perhetyö
- 16.5. Satutuokio
- 4.6. Sporttivaunu

www.lapeetelasavo.com

4 - Loimme osallisuuden rakenteita

Joidenkin kokonaisuuksien osalta näemme erityisen tärkeänä, että saisimme osallisuuden juurrutettua rakenteisiin. Ei ole kyse pelkästään edustuksellisen demokratian ilmentymistä tai perinteisistä vaikuttamiskanavista, vaan laajemmasta ajatuksesta lisätä osallisuutta osaksi organisaatioita ja rakenteita. Olemme edistäneet lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoa maakunnassamme välittämällä tietoa sekä vahvistamalla tietoisuutta johtotasolla ja päätöksentekoon. Olemme järjestäneet teemaan liittyvän avoimen seminaarin sekä organisoineet työpajatyöskentelyä.

Esimerkki: Etelä-Savon nuoret vaikuttajat

ETELÄ-SAVON NUORET VAIKUTTAJAT

MIKSI?
Maakuntaudistus v. 2020 alkaen
>> Miten nuorten ääni, vaikuttaminen ja osallisuus huomioidaan uudessa maakunnassa?
>> Kokeiluja ympäri Suomen (Nuorten ääni & Nuva ry)

MITÄ?
MAKEE ydinporukka = Nimetty ryhmä, päättää teemat, kokoaa vaikuttajataapaamiset.
Etelä-Savon nuoret vaikuttajat = Vaihtuva ryhmä, tapaamisessa käsiteltävästä teemasta kiinnostuneet.

KUKA?
Kuka tahansa nuori, jota kiinnostaa vaikuttaminen ja nuorten äänen esille tuominen.
Nuva-nuoret, oppilaitosten aktiivit, järjestöissä ja vapaa-ehtoisina toimivat, palvelujen käyttäjät...

MISSÄ & MILLOIN?
Kokoontuminen v. 2018 syksyllä n. 1krt/kk. Tapaamiset eri kunnissa. Mahdollisuus Padletin tai WhatsAppin kautta lähettää kommentti/kysymys etänä.
>> WhatsApp-ryhmä & www.facebook.com/lapees

www.lapeetelasavo.com // Katja Saukkonen & Saara Hanhela (at)essote.fi

Maakuntaudistuksen myötä maakuntien osallisuustyötä tullaan vahvistamaan.

Maakuntalakiuonnoksessa esitetään, että maakuntiin perustetaan nuorisovaltuusto tai muu vastaava nuorten vaikuttajaryhmä. Etelä-Savon nuoret vaikuttajat on LAPEn toimesta alkunsa saanut nuorten vaikuttajakonsepti. Ryhmä koostuu eteläsavolaisista nuorista, jotka kokoontuvat kerran kuukaudessa, vuorotellen eri kunnissa. Joka kuukausi vaikuttajat kokoontuvat yhden teeman ympärille. Teemoina on mm. nuorten sote-palvelut, kulttuuri, hyvinvointi ja maakuntastrategia.

Tapaamiset ovat kaikille nuorille avoimia, riittää kun on kiinnostusta vaikuttamista kohtaan. Nuoria aktivoidaan mukaan mm. nuorisovaltuustojen, oppilaitosten ja oppilaskuntien, järjestöjen ja ohjaamojen kautta. Joka kerta mukana on uusia nuoria, lisäksi kutsumme tapaamisiin mukaan asiantuntijoita ja päättäjiä, jotka voivat vaikuttaa omassa työssään tai luottamustoimissaan nuorten asioihin. ”Jokainen nuori on asiantuntija” - sitä nuorten itsensä asettamaa tavoitetta kohti kuljemme, kun rakennamme nuorten vaikuttaja-alustaa Etelä-Savoon.

5 - Osallisuus tiedon tuotannossa

Tieto-osallisuuden tarve on noussut esiin useaan otteeseen perheiltä kerätyissä toiveissa, tarpeissa ja palautteissa. Xamkin kanssa yhteistyössä tehdyssä perheiden kartoituksessa yhtenä isona

huolenaiheena nousi perheiden tietämättömyys saatavilla olevista palveluista, tuesta ja avusta. Olemme LAPE Etelä-Savossa halunneet toimia esimerkkinä tiedon jakamisessa ja pyrkineet tuomaan tietoa mahdollisimman lähelle perheitä. Olemme monessa otteessa ottaneet tiedon tuottamiseen avuksi myös lapsia, nuoria ja perheitä, jotka ovat päässeet muokkaamaan tiedotusta ja viestintää oman näköisekseen - lähtökohtaisesti ymmärrettävämpään suuntaan.

Esimerkki: Infograafit

Kehittämistyössä olemme hyödyntäneet visualisointia ja esitelleet useita LAPE-teemoja infograafien muodossa. Olemme hyödyntäneet infograafeja mm. perhekeskustoimintamallin ja sen avoimen kohtaamispaikan rakentamisessa sekä kehittämisessä mukana olevien lasten, nuorten ja perheiden toiveiden ja tarpeiden kokoamisessa ja esille tuomisessa. Infograafien työstämisessä on toteutettu yleensä tietynlaista kaavaa: kootaan tiedot, kiteytetään ne muutamaaan pääkohtaan, avataan kuvankäsittelyohjelma ja luodaan kuva, jossa pääkohdat on esitelty kuvituksen ja LAPE-teemavärien kera, toimitetaan luonnos teemaa kehittäville kommenttikierrokselle, muokataan kuvaa kommenttien perusteella, otetaan osaksi viestintää ja taas muokataan kommenttien perusteella kehittämistyön edetessä. Tietoa sisältävät kuvat ovat näyttäneet tehokkaina tiedonvälityksen muotoina ja ovat olleet erityisen suosittuja sosiaalisen median viestinnässä.

Infograafeihin voi tutustua nettisivuillamme: <https://lapeetelasavo.com/materiaalit/>

Liitteet:

- **Kyselyjen yhteenvedot:**
 - Tiedote 17.8.2018, yhteenvedo ammattilaisille tehdyn kyselyn tuloksista: [Tiedote 17.8.2018 Ammattilaiset toivovat selkeyttä tiedottamiseen, mahdollisuutta matalan kynnyksen kohtaamiseen sekä vahvistusta vertaisryhmätoimintaan.](#)

- Tiedote 22.5.2018, yhteenveto kyselyn tuloksista ja perheiden toiveista sekä tarpeista: [Tiedote 22 05 18 Perheet toivovat kohtaamista ja tietoa yhdestä paikasta.](#)

- **Osallisuuden työkalut**
 - [Osallisuustyökalu opettajille luokan hyvinvointityöhön](#)
 - [Osallisuustyökalu perheiltöjen järjestämiseen](#)
 - [Osallisuustyökalu kunnan Perheparlamentin perustamiseen](#)
 - [Työkalu oman osallisuuden toimintasuunnitelman kirjoittamiseen](#)

- **Aito kohtaaminen**
 - [Aito kohtaaminen huoneentaulu pdf-muodossa](#)
 - Kohtaamisen taito - Aito kohtaaminen puheenvuoro 9.10.2018 LAPE-päivillä: [Saara Hanhela Aito kohtaaminen 9.10.2018.pdf](#)
 - LAPEn blogiteksti: [Mitä on aito kohtaaminen?](#)
 - Neuvolan perheohjaaja Sallan blogiteksti: www.lapeetelasavo.com/mita-on-aito-kohtaaminen/
 - LAPEn varhaisen tuen kehittäjäryhmän video: [Mitä tarkoittaa aito kohtaaminen?](#)